

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 12 DECEMBER 1969 54. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

Højlund & Løgstrup

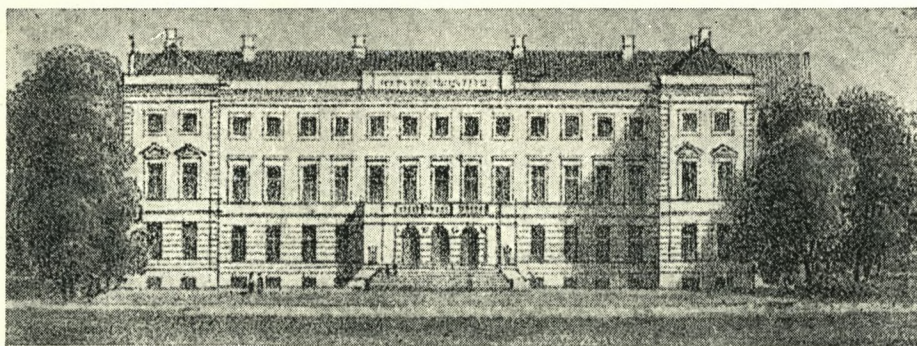
KONSULENTER FOR VIRKSOMHEDSLEDERE

Organisation - Markedsføring

Økonomi

Bygmarken 8, 3520 Farum

Telefon (01) 95 33 11

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

DECEMBER

54. ÅRGANG

NUMMER 12

Jens Kraft

Af lektor *Ove Christensen*

Blandt professorerne ved Frederik V's ridderlige Akademi i Sorø er navne, der rager op over alle andre: Jens Scheldrup Sneedorff og Jens Kraft. Sneedorff er vel den bedst kendte af dem på grund af hans beskæftigelse med belletristiske emner, men Kraft er nok den, der spændte videst, og da vi står overfor 250-året for hans fødsel, er der god anledning til at mindes hans virksomhed ved Akademiet og hans fortjenester af dansk videnskab.

Kraft er nordmand, født 2. oktober 1720 i Fredrikstad som søn af en officer i den norske hær. Da begge forældre døde, inden han var 6 år gammel, kom hans videre opfostring til at foregå i Danmark, hvor han optoges i huset hos sin farbroder og navnefælle, tidligere major Jens Kraft til Råstrupgård i Thy, hvor han fik en stands-

sig opdragelse og forberedtes til universitetet af privatlærere.

1738 immatrikuleredes han ved Københavns universitet og valgte astronomen Peder Horrebow til privatpræceptor, hvad der tyder på, at han straks fra starten kastede sig over de eksakte videnskaber. Sine akademiske eksamener fik han hurtigt overstået afsluttet med magistergraden i 1742. I løbet af studietiden blev han alumne på Borchs kollegium og dekan ved kommunitetet. Som kollegiealumne forsvarede han et par disputatser af matematisk indhold og blev hyppigt brugt som respondens ved kammeraters og professorers disputatser.

Med kongelig understøttelse begav Kraft sig i foråret 1744 ud på en flerårig udenlandsrejse, der førte ham først til Halle, hvor han gjorde sig bekendt

med Christian Wolfs filosofi, og siden til Paris og Basel, hvor opholdet begge steder blev af længere varighed. I Basel, hvor han omgikkes Johan Bernoulli og sønnen Daniel Bernoulli, mødte han striden mellem de to kosmologiske systemer: Descartes' og Newtons – hvirvelteorien contra gravitationsteorien – idet faderen var ivrig Cartesianer, medens sønnen afgjort gik ind for Newton. I Paris havde han – efter eget udsagn – stort udbytte af samværet med de to fremragende matematikere d'Alembert og Clairault.

Hjemkommet fra det fremmede var han i begyndelsen beskæftiget med privatundervisning, samtidig med at han færdiggjorde et par videnskabelige afhandlinger.

Om den ene af disse hedder det i mødeprotokollen for Det Kiøbenhavnske Selskab (det nuværende kgl. Danske Videnskabernes Selskab), at professor Hans Gram bragte med sig »en Piece fra Magister Kraft som handlede om Hs. Betænkning over Neutons og Descartes Systemata tilligemed en ny theorie om Lyset«. Gram var efor for Borchs kollegium, så han kendte Kraft fra tidligere. Afhandlingen, der skaffede Kraft medlemskab i selskabet, blev siden trykt i dets skrifter og er et betydningsfuldt værk i dansk naturvidenskabs historie, idet der her for første gang på dansk gives en kritisk redegørelse for Newtons Principia, hvis ledende tanker han helt bifalder. Den anden afhandling, som prisbelønnedes af Berlinerakademiet, var besvarelsen af en opgave vedrørende Leibniz' monadelære.

Gennem disse arbejder havde Kraft demonstreret sin duelighed, og det var

derfor forståeligt, at valget faldt på ham, da man skulle skaffe det nyoprettede Akademi i Sorø en lærer i matematik, til hvilket fag – som det var almindeligt i de tider – knyttedes filosofi og eksperimentalfysik.

7. juli 1747 modtog han sin udnævnelse til professor og gik straks energisk i gang med at tilrettelægge sin undervisning. De første lektionskataloger eksisterer ikke mere, men som eksempel skal anføres forelæsningerne fra påske til mikkelsdag 1754, hvor Kraft egentlig læser 4 timer over matematik, 2 over filosofi og 1 over fysik. Privatissime holder han øvelser over den anvendte matematik i 2 timer, bogstavregning i 3 timer og ren matematik i 2 timer. I dette fag læste han efter Christian Wolfs tyske lærebøger, medens han til filosofiundervisningen skabte sit eget lærebogssystem på dansk, som – begyndende med logik – udkom i 5 bind i årene 1751–53. Til fysikundervisningen indkøbte han i løbet af de første år en ret anselig samling af apparater og instrumenter, som desværre gik til grunde ved Akademiets brand i 1813, men kendes af bevarede indkøbslister.

Efter at den første travlhed var overstået, indgik Kraft i begyndelsen af 1748 ægteskab med Bodil Cathrine Ewertsen, datter af prokurator Tilemand Ewertsen i København, i hvis hjem han havde virket som privatlærer efter hjemkomsten fra udenlandsrejsen. Hun fødte ham ni børn, hvoraf een søn og fire døtre nåede voksenalder.

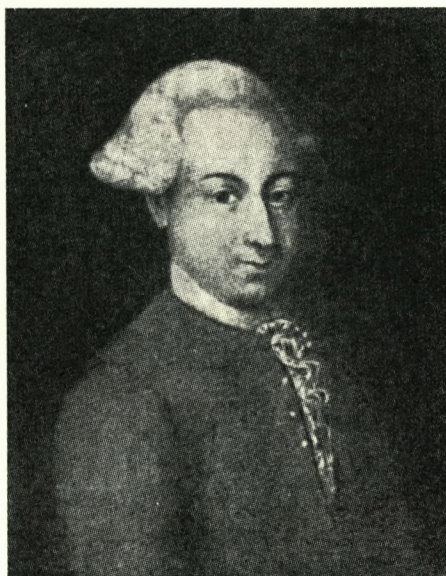
I 1751 blev Krafts kammerat fra Borchs kollegium Jens Schelderup Sneedorff ansat som professor i statsvidenskab og offentlig ret, og to år senere

oprettedes et ekstraordinært professorat i eloquents og moralfilosofi for den tyske pædagog Johan Bernhard Basedow, hvis skrifter om opdragelse havde vakt opmærksomhed i København. I begyndelsen synes forholdet mellem de to filosofiprofessorer at have været godt, men strid om fagområdernes afgrænsning førte til en forværring af dette. Basedow lader i det hele taget til at have været en besværlig herre, der også lagde sig ud med overhofmesteren, som var Akademiets ledende mand, hvad der førte til hans fordrivelse otte år senere.

Efter Holbergs død blev det Akademiets opgave at indrette en værdig begravelse til sin store velgører. Den monumentale del blev overdraget Kraft, der udarbejdede tegning til et sølebåret gravkammer, som opstilledes bag alteret opad korets østgavl. Holbergs kiste, der midlertidigt var hensat i Frue kirke i København, overførtes så til denne gravbygning elleve måneder efter hans død. Af dette monument, der gik forud for Wiedewelts sarkofag, er der nu intet tilbage, det var af træ og skal være rådnet op, men dets udseende kendes fra afbildninger.

Til de første overhofmestre, grev Reuss og Carl Juul, synes Kraft at have stået i det bedste forhold, men med den tredje, grev Frederik Danneskiold-Samsøe, var dette ikke tilfældet, og i den henseende gik det hans kolleger på samme måde. Samarbejde med andre havde aldrig været grevens stærke side, og desuden har den højfornemme mand nok set lidt nedladende til de borgerlige professorer.

Efter fuldendelsen af det filosofiske

lærebogssystem beskæftigede Kraft sig med forskellige matematiske og filosofiske problemer, hvis resultater til dels foreligger trykt i Det Kiøbenhavnske Selskabs skrifter. Og samtidigt må han have arbejdet med sine sidste større værker: bogen om »De vilde Folk«, der udkom i 1760, og de to bind »Forelæsninger over Mekanik« fra 1763-64. Også eksperimentalfysiken dyrkedes med flid, ved et par af Frederik V's besøg på Akademiet fik han lejlighed til at demonstrere nogle af de indkøbte apparater for majestæten. Een af Grønvolds tegninger fra kongens rejse i 1749 foreviger netop sådant et intermezzo.

I marts 1758 døde Krafts hustru i barselseng efter at have bragt en levedygtig datter til verden. For hjemmet med den store børneflokk har savnet af en moder sikkert været føleligt, og året efter indgik han da også nyt ægteskab med Sophie Magdalene Langhorn, datter af kommandanten på Rosenborg,

oberstløjtnant Magnus Langhorn. I dette ægteskab fødtes tre børn, hvoraf de to, en søn og en datter, nåede voksenalder.

Da Sneedorffs søn Frederik i 1760 holdtes over dåben, var Kraft blandt fadderne, hvad der vel kan tages som et tegn på, at de to kolleger nærrede venskabelige følelser for hinanden. Forholdet kom imidlertid ud for en hård belastning, da Sneedorff året efter i sit tidsskrift »Den patriotiske Tilskuer« rettede et angreb på den matematiske metode i videnskaberne, som bragte Kraft i harnisk. Han opfattede det som rettet mod metoden i almindelighed, medens Sneedorff i virkeligheden kun havde udtalt sig mod dens anvendelse i det han kaldte »de skønne Videnskaber«. Resultatet blev, at Kraft fløj i blækkhuset og – anonymt – udsendte sine »Kritiske Breve til Videnskabernes Fremvekt og Smagens Forbedring«, som – da Sneedorff i tidsskriftet optog stridshandsken – snart efterfulgtes af »Fortsettelse af de Kritiske Breve«. Debatten blev efterhånden temmelig hidsig og ikke altid lige saglig, men til sidst sænkede de to modstandere kården og forsikrede hinanden om gensidig agtelse.

(Sluttes).

Soranerfrokosten

Torsdag den 4. december 1969.

Som læserne vil have bemærket, indleder jeg af og til disse referater med uimodsigelige konstateringer af meteorologisk karakter. Da det var højt solskin og klingrende frost, var der denne gang ingen grund til at dvæle nærmere

derved – det ville være at snakke hen i vejret.

Vi nød Strandvejens ynder fra den dejligt opvarmede lune bil. Apropos: lun – er det samme som det svenske lugn og betyder »rolig«, »vindstille«. – Dette giver anledning til at fremdrage en anekdote om Bartholomæus Hoff. En dame besøgte ham og udbrød: »Hvor er her dejlig lunt i stuen«, hvortil B. Hoff kløede sig i skægget og forbavset bemærkede: »Tror De, det blæser herinde?«

Men til Grand – et kæmpebord stod dækket med de fornødne dekorationer og do. juleretter. Udsigten til at indlede en festlig juletid havde lokket ca. 50 kammerater hid, og snart gik passiareren livligt.

Det viste sig ved denne lejlighed, at etablissementet Grand foruden evighedssildene og fiskefilet'erne kunne præstere endnu flere raffinementer inden for denne dyre-art.

Formanden *Jonas Bruun*: Velkommen til julefrokosten – et særligt velkommen til to, der er ilet hertil fra Amerika: Esben Houlberg (r. '38), Los Angeles, og Søren Gundesen (s. '29), ingeniør i California. Hvis en kammerat kommer her og ikke finder nogen af sin årgang, skal han ikke fortvivle, men sætte sig hen og få en samtale i gang. – Skolen leve!

Jeg kan ikke love læserne referater af blændende taler; man fattede sig (med en enkelt undtagelse) sagligt og i korthed. *Saxtorph* fortalte om og foreviste et Blazermærke, komponeret af Grethe Wermuth; det er ret pompøst og forhandles udelukkende på skolen. Det er i de oldenborgske farver (skolens bo-

mærke). *Bjørnestad* fremviste den i forrige nr. af bladet omtalte Soraner-plakat, *Kresten Munch-Knudsen* bragte en hilsen og tak fra Otto Boserup, der nu er hjemme efter ophold på gigt-sanatorium – det kniber med helbredet; dog kan han heldigvis oplives af et slag l'hombre. *Max Christiansen* bar på en stor gældsbyrde til Sor. Samf. for alt det, han i tidernes løb havde fået af værdifuldt dér – han havde i mange år forsømt soransk samvær; nu – efter hans runde studenterjubilæum – var han kommet med og nød alt – ganske ufortjent, som Holberg siger. Soransk Samfund leve, og *Svend Egede Glahn* mindedes den gode kammerat Camillo Martiny, læge i Johannesburg og forfatter af værdifulde bøger, der skildrer afrikansk liv og afrikanske mennesker. Han citerede en ytring af Camillo: »Det var i de gode gamle dage, før psykoanalysen tog brødet ud af munden på læger og skriftefædre og gjorde menneskeheden til sine slaver, dengang man lige ud kaldte en mand idiot, uden at tage hans puls og føle, om han led af mindreværds-komplekser eller mindre-værdige komplekser.«

Derefter lovpriste han skolens rektor i følgende enkle verslinier:

Lad os prise skolens rektor, Arne,
vi med ham er yderst velbefarne.
Han har virkelyst og vældigt mod,
derfor støt hans stræben, den er
god.

Dagens »Klo«, alias Clou, var *Otto Mackeprangs* causeri, der dels omhandlede hans årgang (1913), dels kritiserede forkortelser i Aage Dahls opsats om fru Borchs Ø, og endelig bragte et længere

citater af Benny Andersen, betitlet *Diæt* og konkluderende i: »Livet er usundt«.

Formanden sluttede med gode juleønsker og tak for trofasthed og venlighed og annoncerede næste frokost til *torsdag den 8. januar 1970*. (Mærk datoen).
P. Sch.

Jysk tradition for *Holberg-fest*

Efter en meget vellykket Holberg-fødselsdag for jyske soranere på Sjette Frederiks Kro ved Århus må festligholdelsen af baronens fødselsdag i det jyske nu siges at være tradition.

Fra Århus og Randers var mødt i alt 34 gamle soranere inklusive ledsagere.

Traktementet – gule ærter kogt på gås og pandekager med is – genoplivede en tradition, og oberst *F. Worm-Leonhard* besørgede det aktuelle med en bordtale om uniformer og deres betydning. Han konkluderede: »Lav uniformen i Sorø om, hvis der er utilfredshed med den. Den kan for min skyld gerne være lyseblå, men lad os endelig ikke nøjes med et armbind eller embleme. Det tilfredsstillende hverken Genfer-konventionen eller mig.«

Erik Sanders bragte som eneste »udenlandske« deltager en frisk hilsen fra Sorø og berettede om arbejdet med biografierne. Der synes at være problemer med årgangene 1950–60. Sanders efterlyste bistand fra disse årgange.

Redaktør *Hans Andersen* motiverede en skål for »den levende Holberg« med en blændende præsentation af digterens nutidighed, og *Ole Warthoe*, Randers, fulgte talen op med oplæsning af to Jeppemonologer, fremsagt i flydende Bromme-mundart.

Hans V. Rævskjær, Randers, delte bordende med festens yngste, *Niels Andreasen*, student fra sidste år, og imødegik, inspireret af ham, *Worm-Leonhards* uniformsindlæg. Efter *Rævskjærs* mening kan uniformen sløjfes med det

samme. Et sekund efter var Sanders på benene med støtte til Worm-Leonhard og modstand mod Rævsbjerg, og dermed endte uniformsdiskussionen.

Jysk Afdelings hidtidige formand, ingeniør *Vagn Jensen*, er flyttet til Teheran som chef for en glasfabrik. Til hans efterfølger valgte forsamlingen dommer *Jørgen Borch Jacobsen*, Århus.

En af hans første opgaver bliver at fortsætte det samarbejde mellem soranere i Århus og Randers, der indledtes med festen 3. december.

Der tales allerede nu om en batøkdyst, når jorden atter bliver tjenlig.

Jul i Sorø 1969

En for soranere og soransk interesse-rede god og hyggelig måde at indlede julen på er at studere »Jul i Sorø«, hvis 17. årgang udkom i november.

Og lad det straks være sagt: Årgan-gen er af høj kvalitet; det er lykkedes udgiveren, redaktør *Osc. Lünell*, i en ualmindelig grad at samle et elitekorps af medarbejdere med værdifulde bidrag.

Hæftets smukkeste artikel er efter min formening »Og det blev aften«. Skitse fra en gammel præstegård. Af *Eme-ritus*. Hans virke er forbi, og han tager afsked med alt det, der har fyldt hans liv, stuerne, hvor unge og gamle har lyttet, haven med de mange minderige steder, hustruen, hans trofaste hjælper, der hviler på kirkegården ligesom hans forgængere i embedet. Alt fortalt stille og inderligt uden tårepersende sentimentalitet.

Pastor *Paul Honoré*, der indleder med en lille juleprædiken, refererer det norske bispemøde i Sorø 1924, og pastor *Anders Malling* fortæller om »Jul i Lynge præstegård« på Ingemanns tid, den-

gang Ferdinand Fenger residerede der. En modsætning til denne danske jul danner art-director *Sven Lünells* »Traditionsfattig plastic-jul i 40 graders varme« – her er altså varme, men smagløshed. Bibliotekar *Ellen Marie Lebahn* har i »Plus og minus om Sorø« samlet en buket udtalelser om den lille by; det er ikke lutter kongerøgelser, der ofres. To gode gamle Sorøforretninger har i 1968 og 69 bestået i 100 år; det er Frederik Lange & Sønns urmagerfirma og Sorø Materialhandel, hvis historie skildres.

Et vægtigt bidrag handler om indianerpigen Lalla, der fra Patagoniens stepper af et medlem af den i Sorø vidt bekendte familie Sarauw blev hentet til Sorø til et nyt, lykkeligt fædreland. Herom fortæller kontorchef *Georg Es-mann* og overlærer, kordegn *Poul Nielsen*. Seminarierektor *Gustav Nedergaard* skildrer Magdalene Lauridsens gamle villa med minder om denne fremragende kvinde, en pionér inden for husholdningsfaget.

Dr. phil. *V. Thorlacius-Ussing* redegør som sædvanlig kyndigt og klart for »Kunstmuseet i 1969«, dets nyherhvervelser og forøgelse. Man læser med behag Thorlacius-Ussings forstående karakteristikker af kunstværkerne og ønsker, at mange ville gøre sig bekendt med dem.

Sporten tilgodeses af redaktør *Ivan Dich* – og så er der det sædvanlige overvældende billedstof om årets begivenheder og mærkedage, derunder gruppebilleder af skolernes afgangsklasser.

Rigt og mangeartet stof – gak hen og køb hæftet, inden det bliver revet bort.

P. Sch.

De 200 raske gamle soraneres stipendium

Vi har ikke i år fået uddelt portioner af de 200 raske gamle soraneres stipendium. Der kan derfor indsendes ansøgninger til undertegnede inden 1. februar 1970. Legatet gives fortrinsvis til førsteårs-studerende ved de højere læreanstalter. Der kan uddeles ca. 2000 kr., fordelt i 3-4 portioner.

Advokat *Erik Severinsen*, L.R.S.,
Frederiksberggade 2,
1959 København K.

Forvalter *Tage Perch-Nielsen* (r. '21) har overgivet Stipendiet 2 obligationer à 100 kr., hvorved han er optaget som konsolidant.

Maanen

En gylden maane bag en sløret sky,
snart himmelsk skønhed vælder frem
paany.

Fra Jorden astronauter øver vold,
man krænker jomfrukloden, grum og
kold.

Med guld man ødsler, barbariet gror,
mens sulten dræber paa vor arme jord.
P. Sch.

Soldaterkorpset

I en hyggelig telefonsamtale med den tidligere »general« *Erik Kierulff* (r. '36) dukkede der et spørgsmål op, som sikkert kan klares af en af bladets læsere i Sor. Hvor er den sabel, som den til enhver tid kommanderende »general« bar? Sablen havde inskriptioner med navne på (alle?) chefer for Soldaterkorpset, og blandt andet står *Kierulff's* faders navn *Carl Kierulff* (s. '12) også på sablen. Det turde være en selvfølge,

at sablen er bevaret, men til almindelig orientering burde det nævnes i Soranerbladet, hvor man kan bese klenodiet.

Erik Sanders (s. '41).

Dødsfald

Fhv. manufakturhandler Vagn Techt Hansen

* 27. februar 1893 – † 19. oktober 1969.

Vagn Techt Hansen var indfødt soraner, søn af fotograf *Richard Hansen* (1857–1914, r. '1873) og *Emma Techt* (død 1936). Vagn Techt Hansen gik på Sorø 1905–10, udgik med mellemskoleeksamen, drev efter købmandsuddannelse hos *Julius Frandsen*, Sorø, kolonialforretning på Amager til 1934. Derefter overgik han til manufakturbranchen og havde sit virke på *Frederiksberg* til 1956. Trofast udførte han dagens arbejde.

Vagn Techt Hansens brødre var: *Axel Techt Hansen*, f. 1886, udg. 1902, *Frit-hiof Techt Hansen*, 1889–1938, r. '06, en af mine legekammerater fra barndomstiden; *Axel Techt Hansens* søn *Arne* gik på Sorø 1931–34; en datter af fotograf *R. Hansen*; *Emma*, var gift med dyrlæge *J. A. Thorseth Sorø*; i ægteskabet var to sønner *Richard Thorseth* (r. '39) og *Kjeld Thorseth* (s. '41). Slægten var, som det kan ses, stærkt knyttet til den gamle klosterby, og mange ældre soranere husker sikkert fotografens hvide, borglignende bolig med det høje, firkantede tårn nord for Sorø et paradys af romantik.
P. Sch.

PROVST ERIK BENNETZEN

Provst *Erik Bennetzen* fødtes i Korsør den 20. marts 1907 og døde i Løg-

stør efter længere tids sygdom den 9. november 1969. Han var købmandssøn, valgte tidligt det teologiske studium og blev det tro livet igennem. Han var et meget levende menneske, ligefrem og vennesæl, rede til at hjælpe enhver, der henvendte sig til ham med åndelige eller materielle spørgsmål.

Allerede som gymnasiast på Sorø Akademis skole tog han aktiv del i det kristne ungdomsarbejde; han fortsatte hermed under sit studium i København – efter at han i 1925 var dimitteret med en fin-fin studentereksamen (6,61). I 1931 bestod han teologisk embedseksamen og blev sekretær for Kristelig Gymnasiastbevægelse.

Erik Bennetzen bevarede op igennem årene en meget virksom interesse for ungdomsarbejdet, så vel på det nationale som på det internationale plan. I 1934 blev han ordineret, i 1936 knyttedes han til KFUM's centralforening som sekretær. I flere perioder som medlem af fællesstyrelsen for KFUM og K ydede han også en indsats i executivekomitéen for KFUM's verdensråd, ligesom han en overgang var kredsformand. Han har i to versioner udgivet en »De unges bibelplan«.

Året 1942 så ham som sognepræst i Nørre Snede; siden slog han sig ned i Løgstør, hvor han til sin død var sognepræst for menighederne i Løgstør og Løgsted – og fra 1964 tillige provst for Slet herred. I hans menigheder og i provstiet sporer man en ægte tak, fordi han stod midt iblandt folk – ikke som den, der ville være herre over deres tro, men som medarbejder på deres glæde. Også de mange unge, han i årenes løb fik sat i gang, mindes ham i ærbødigh-

hed og med taknemlighed: han sparede ikke sig selv, men tænkte altid først på de andres tarv. Sådan huskes han også af sin hustru og af sine børn.

Erik Bennetzen var en ægte soraner, der livet igennem nærrede en usvækket kærlighed til vor gamle skole. Som »gammel dreng« holdt han sig i en længere årrække i kontakt med de elever, der ville interessere sig for det kristne gymnasiastarbejde i Sorø, ligesom han bragte personlige ofre for, at det bibelkredsarbejde, der her var begyndt under pastor Paul Nedergaard, holdtes i gang så længe som muligt. At han var et trofast medlem af FRATERNITAS SORANA fra 1933 og til sin død, tilføjes for fuldstændigheds skyld. Både ved andagter og ved foredrag udvidede han vor horisont ved at skildre forholdene bl. a. i Asien og i Afrika, hvor han under sit arbejde for Ydre Mission havde samarbejdet med forskellige folkeslags repræsentanter.

Troskab og forståelse, sandt venskab mødte vi hos ham og hans hustru, der altid fulgtes ad til vore stævner. Som et synligt udtryk for vor taknemlighed herover rejste to gl. soranere over sø og land for i ornat sammen med 18 kolleger at deltage i mindehøjtiden i Løgstør helt i hvidt smykkede, af en lovsyngende menighed fyldte kirke. Karakteristisk for ham – og for den tone af tak, af håb og forventning, der prægede samværet her fra først til sidst, skal blot nævnes, at vi efter afdødes eget valg fuldttonende sang disse ord:

*Vidunderligst af alt på jord er
Jesu Kristi rige,*

og:

*Blomstre som en rosegård skal
de øde vange.*

Typisk mener jeg, det var for Erik Bennetzen, at han – trods de byrder og problemer, også han måtte kæmpe med – i sympati og med støtte af sine kære bevarede glæden i Gud som den stærkeste tone i sit hjerte. Derfor vil jeg gerne slutte her med at citere den norske digter Wergelands ord:

»Kan du gennem din strid og
 din dåd –
redde det barnlige sind til det sidste,
da har du regnbuen over din gråd,
da har du glorien over din kiste.«

Olaf Krog-Meyer.

Gamle Soranere og soranse noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i januar 1970:

2. Grosserer *Aage Colding* (f. 1890), Rungstedvej 49, 2960 Rungsted Kyst.
3. Røntgenlæge, dr. med. *Niels Bentzen* (f. 1920), Barnstorffsvej 214, 2920 Charlottenlund.
5. Fru *Lise Tallmann*, f. *Krag* (f. 1920), 400, 36th Ave, San Francisco, California 94121.
7. Fru *Inge Østergaard-Madsen*, f. *Gorm Hansen* (f. 1920), 7990 Øster Assels.
9. Prokurist (Landmandsbanken) *Kaj Willert* (f. 1910), Petersborgvej 5, 2100 København Ø.
13. *Otto Fred. Damsboe* (f. 1885); på Sorø 1897-98.
14. *Poul Hartvigsen* (f. 1895), r. '12. Udvandret til Canada.
15. Købmand *Sven Hansen* (f. 1895), r. '1912.
17. Direktør *Poul J. Henriques* (f. 1895), Søllerødvej 14, 2840 Holte.
18. Inspektør *Otto Boserup* (f. 1890), Hellerupvej 68, 2900 Hellerup.
20. Civilingeniør *Jørgen Heide-Jensen* (f. 1920), Orionsvej 36, 8000 Aarhus C.
21. Landsretssagfører *Otto Cornelius Hedeberg* (f. 1900), Torvet, 4800 Nykøbing F.
24. Skovfoged *Erik Correll* (f. 1920), Katkjærhus pr. 8654 Bryrup.
25. Proprietær *Johan Julius Hannibal Prahl* (f. 1900), Selagergaard, Igel sø, 4300 Holbæk.
30. *Carl Alb. Frederiksen* (f. 1875), IV 1891.
31. Godsejer *Johs. Theodor Suhr* (f. 1895), Bedstedgaard, 4150 Kværkeby.

Under 15. september 1969 er afdelingsbestyrer ved Statens plantepatologiske Forsøg, agronom *Christian Stapel* (r. '19), udnævnt til ridder af Dannebrog.

Svend Jørvang (s. '37), der i en årrække har drevet egen advokatvirksomhed i Brønderslev, er blevet udnævnt til leder af forvaltningsafdelingen i Privatbanken i København A/S.

»*Baldur*«:

Man mødte med nogen spænding til generalforsamlingen den 18. september. Mange var nemlig af den mening, at foreningen havde udspillet sin rolle, dels da mange af dens arrangementer i dag varetages af elevrådet, dels fordi filmklubben i år er blevet et selvstændigt foretagende. Dog, den 103-årige overlevede: 94 ja-stemmer – 17 nej-stemmer.

Tre regeringer havde ladet sig opstille til præsidentposten. 3. g'eren Terje Tønder sejrede lidt overraskende med sin 12 mands store regering.

Til en skov af hørerør:

I Ringkøbing Amts Dagblad har Helstrup skrevet et lille erindringsglimt om sit første radioforedrag. Det fandt sted i radioens barndom i 1931, i studiet i Axelborg, hvor Daniel Prior var speaker:

Prior førte mig ind i et lille, skum-melt rum, som, da han lukkede døren bag mig, var hermetisk tillukket. Man anbragte mig ved et lille bord, betrukket med grønt filttæppe, hvorpå jeg anbragte mit manuskript og ventede så på grønt lys.

Det var om dette studie, at professoren Vilh. Andersen (s. 1882), på et møde i Studenterforeningen mellem skånske og danske studenter udtalte: »Jeg skulle have mange, mange penge for at lade mig lukke ind på et das og tale ud i en skov af hørerør«! Men professoren blev radio-omvendt. Efter først at have medvirket ved nogle skoleudsendelser ringede Vilh. Andersen en dag kammersanger Holm op og spurgte, om man var large nok til at se bort fra hans udtalelse i Studenterforeningen, hvortil radioens myndige og dygtige leder svarede: – Selvfølgelig, kære professor, De skal være så hjertelig velkommen!

Efter sin første offentlige medvirken mødte Vilh. Andersen nogle dage senere kong Christian X en formiddag til hest, og idet han standser sin smukke ganger, fik Vilh. Andersen følgende muntre morgenhilsen: – Nå, professor, så kom De dog på dasset!

(Dagbladet, september 69).

De gamle soranere tabte i fodbold:

Søndag den 7. september fandt den årlige fodboldkamp sted mellem skoleholdet og de gamle soranere.

I en underholdende match vandt akademisterne 3-1. De spillede klogt, og alle kæmpede strålende. Efter en nervøs start med et voldsomt tempo gav skoleholdet nærmest opvisning i effektivt angrebsspil, uden at der dog var

tale om udklassering af de gamle soranere. De gamle akademister havde nemlig bolden lige så meget som de nuværende, men de fik for lidt ud af det, fordi de flyttede sig for lidt og lukkede spillet.

Stik imod chancen kom de gamle soranere foran 1-0 ved højre wing Helge Lange. Der gik dog ikke lang tid, før Reinar Eriksen udlignede på en herlig helflugter. Det er efterhånden tradition for, at Reinar Eriksen scorer på en helflugter i hver kamp.

Akademisterne fortsatte med det gode spil i anden halvleg, og i det 55. minut øgede Viggo S. Rasmussen på et godt langskud, der kilede sig op i trekant. Derefter sløjede skoleholdet lidt af, og de gamle soranere overtog mere og mere af spillet. Da målmanden Søren Petersen var helt på toppen, lykkedes det dog ikke at score. I stedet gjorde Georg Willy Rasmussen det til 3-1 på et fladt skud, der gik helt ind tæt op ad den ene stolpe.

Skoleholdets fiduspokal gik til målmanden Søren Petersen for sikkert og effektivt spil.

De gamle soranere vandt i cricket:

Den 14. september afvikledes på Sorø Akademi den årlige cricketkamp mellem skolen og de gamle soranere.

»De gamle« gik først til gærdet, og i løbet af en time havde de scoret 101 points. De kunne imidlertid have scoret mange flere, men fire af spillerne gik frivilligt fra gærde. Skoleholdets bedste kaster var Børge Blume med to gærder for 16.

Derefter gik skoleholdet til gærdet. De fleste havde nok frygtet nedsabling, men det lykkedes dog ved forsigtigt spil at score 57 points. Peter Christensen blev topscorer med 20 points.

Skolen vinder i atletik:

Tirsdagens smukke sensommervejrskabte en festlig ramme om det årlige regionsstævne i atletik, der havde del-

tagelse fra seks gymnasier: Stenhus, Kalundborg, Haslev, Slagelse, Køge og Sorø.

Stævnet den 16. september blev en ubetinget triumf for Sorø Akademi, idet skolen ikke blot blev nummer 1 i det samlede resultat, men gruppe 1 (18 år) sikrede sig også billet til det afgørende landsstævne, som holdtes i Kalundborg den 27. og 28. september. I gruppe 1 vandt Sorø med 30 points foran Køge med 27 points. Gruppe 2 havde Kalundborg som vinder og med Sorø på tredjepladsen, mens gruppe 4 overlegent vandtes af Sorø. I gruppe 3 fik Sorø andenpladsen efter Kalundborg. Akademisterne er ikke i tvivl om, at succes'en skyldes skolens dygtige instruktør, Alex Brun.

Seminarielektor *Kaj Viderø* (s. '23), der tog sin afsked pr. 31. oktober (se Sor.-Bl. 1969: 148), foretog derefter en længere studierejse til Italien og besøgte den 3. november *Carsten Hauchs* grav på Den protestantiske Kirkegaard i Rom. Graven, på hvis lodrette forside og liggende marmorplade der kun står: Digteren C. Hauch, var bevokset med en høj pinje, lav vedbend og lyseblå vinterasters samt smykket med to store potteplanter og så i det hele taget velholdt ud.

Ved Københavns Universitets årsfest den 27. november udnævntes udenrigsråd, ambassadør, dr. scient. *Gunnar Seidenfaden* (s. '26) til æresdoktor i filosofi. Det er en påskønnelse af Gunnar Seidenfadens epokegørende botaniske studier, der er koncentreret om siamesiske orkidéer.

Schack-samling til Det kgl. Bibliotek:

I februar 1970 er det 150 år siden, digteren og politikerens Hans Egede Schack - Phantasterens forfatter - blev født, og mindeåret vil blive markeret blandt andet med en større udstilling på Det kgl. Bibliotek i København.

Biblioteket har i sin håndskriftsamling et meget betydeligt utrykt materiale til belysning af Schacks personlighed og betydning, således hans efterladte papirer, og Schack-arkivet har for nylig som gave fra overbibliotekar C. G. *Elberling* (s. '25), Vordingborg, modtaget en meget værdifuld tilvækst.

Overbibliotekar Elberling, hvis oldefar var bror til Hans Egede Schack, har gennem en årrække studeret og samlet et stort materiale vedrørende Schack og har tilvejebragt en for forskningen meget nyttig samling af forarbejder til en Schack-biografi, bestående af blandt andet afskrifter af breve fra og til Schack i danske og udenlandske samlinger, optegnelser, udklip med videre samt et komplet sæt af alle Schacks taler i den grundlovgivende rigsdag og i Folketinget 1848-53.

Hvad er livet?

I en sketch fra Det gamle Scala's tid defineres det således: Livet er ikke luther lagkage. Det er mere Galle end Jensen.

I Sor.-Bl. 1969: 74 omtaltes det, at Rudkøbing kommunalbestyrelse ville lade en vej i byen opkalde efter tandlæge *Chr. Kiilsgaard* (s. '08), der i en lang årrække har skildret Byens historie i grundige og vægtige værker. Forud for sin runde fødselsdag (80 år den 29. oktober) blev han bedt om at fjerne dækket for et vejskilt i et af byens nye kvarterer, og Chr. Kiilsgaards Vej er nu en realitet. Jyden Kiilsgaard er blevet inkarneret langelænder. Han mener, at folk her er præget af en enestående liberal indstilling, der indebærer en tiltalende overbærenhed med menneskelig skrøbelighed. Kiilsgaard ser dette som en arv fra »Generalen«s dage, den gl. grev Ahlefeldt på Trane-kjær, der levede i begyndelsen af forrige århundrede. Han holdt hof, hvor det gik uhyre letsindigt til, hvorfor øen fik tilnavnet »Det lille Tyrki«. Over-

bærenhed med medmenneskelig skrøbelighed, der blev et fælleslangelandsk træk, udvist i høj grad også af »Generalens« arving, en brodersøn, der fik 99 børn uden for ægteskab. Noget, der naturligvis ikke i sig selv er prisværdigt, men som rummer en *vidt favnende* menneskelighed. Salig Nicolai Frederik Severin Grundtvig, der som bekendt 1805-08 var huslærer på Egeløkke, tog meget *tungt* og forarget på dette langlandske leben, og dog var han forelsket i en *Leth!!* (Efter »Politiken«, 28. november 1969 med indskud af red.).

Kostskolernes pokalturnering:

Med en sejr på 4-2 over Stenhus har Sorø Akademis skolehold sikret sig en overvintring på førstepladsen i kostskolernes pokalturnering. Sorø har 5 points for tre kampe, mens Haslev på andenpladsen har 4 points. Til foråret skal Sorø møde Rungsted og Birkerød. I sidste sæson blev Sorø Akademi pokalvinder, og de fine resultater i de hidtidige tre kampe giver gode løfter om en gentagelse af succeszen.

For 35. gang uddeltes på digterens fødselsdag den 3. december *Holberg-medaljen* (første modtager var Vilh. Andersen). Den overrakte i Kulturministeriet til professor Steen Ejler Rasmussen. Professor Oluf Friis motiverede valget af professoren, der på samme måde som Holberg gjorde det med sin kulturkritik har været med til at opdrage borgerskabet. Professorens essays minder i meget om Holbergs epistler. Og som Holberg har Steen Ejler Rasmussen rejst meget, men er altid kommet hjem til København som den by, der står hans hjerte nærmest.

Soraner-Bladet

Det år, der nu er ved at rinde ud, skal slutte med en tak til de venner og kammerater, der ved opmuntrende bemærkninger og medarbejderskab har bidraget til at lette arbejdet. Mens jeg sid-

der og tilrettelægger dette årets sidste nummer, fyldes jeg af en stille fryd over, at jeg endnu er i stand til at yde en smule. Thi: *Otium sine litteris mors est et hominis vivi sepultura* (siger Seneca: Lediggang uden litterære sysler er døden og et levende menneskes begravelse).

Den gamle redacteur.

MANFRED W. HAMMERICH (m. '26)

Ved julekoncerten i Messias-kirken i Charlottenlund søndag den 21. december, ledet af kirkens organist Arne Bertelsen, uropførtes Manfred W. Hammerichs korværk »Klokken« (med tekst af Ankær Pedersen).

Det er opbygget som en julekantate med 2 kor samt evt. orkester eller cembalo og orgel. Det står *først* på programmet og ringer symbolsk julen ind.

Manfred W. Hammerich har også haft den tilfredsstillelse, at hans succes »Sang om Glæden« af Lohses forlag er optaget i den 35. samling af den kendte julebog »Når lampen tændes« (Oplag 15.500); både tekst og melodi er meget smukt udført i bogen.

Pastor Paul Honoré, Sorø, udtalte for et år siden: »Jeg er sikker på, at den vil arbejde« – og det passer, thi sangen har på et år været udgivet i over 50.000 eksemplarer.

Adresseændringer bedes meddelt til
SORANSK SAMFUND: Kassereren
Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvæjen 10
2880 Søborg
Tlf. (01) 69 11 44
Postgiro 1710

SORANERBLADET: Redaktion
Lektor P. Schjærff (ansvarshavende)
Højagervej 67
2960 Rungsted Kyst
Tlf. (01) 86 38 32
Overbibliotekar C. G. Elberling
(ulønnet medarbejder)
Algade 70
4760 Vordingborg
Tlf. (03 775) - 511 og 638

SORANERBLADET: Ekspedition
Direktør N. E. Løgstrup
Bygmarken 8
3520 Farum
Tlf. (01) 95 33 11

Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri

Soranerbladet

ønsker

en glædelig jul

og et godt nytår!

HR FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A MATHIESEN
VESTERBROGADE 20B-3 TV
79 KØBENHAVN V

MERKUR A/S

HERMODSGADE 24
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

BANKEN
for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

TH. C. JENSEN
1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14
(03) 63 03 58
4180 Sorø

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K.
Minerva 5800

AUG. BORGEN A/S (WINTERTHUR)

Gamle Soranere tilbydes en
gratis, uforbindende forsikringsrevision

Overenskomst med Dansk Ingeniørforening
og Lægernes Forsikringsforening

Alle forsikringer - Studieforsikring
assurandør **JON TRUELSEN**

Krogshøjvej 30 C⁷ - 2880 Bagsværd
(01) 98 35 22 (bedst 9-12)

*Forbedrer
jorden
og giver
en endnu
smukkere
have*

SOLMULD